

Penge er kun papir...

For en uge siden indledte statsminister Modi en blitzkrig mod sorte penge, og erklærede alle 500 og 1.000 rupee-sedler for ugyldige med næsten øjeblikkeligt varsel. Gamle sedler skulle erstattes med nye. Siden har der været lange køer foran bankerne og mange står uden penge til det daglige brød. Spørgsmålet er, om det er umagen værd?

Alle blev taget på sengen. Onsdag morgen indrømmede en bankdirektør fra Mumbai, at han var nødt til at knuse sin datters sparegris, så han kunne komme på arbejde. Han havde ingen småpenge til vejtolden, for den gamle 500 seddel (50 kroner) duede jo ikke længere.

Til Modis ros må man sige, at det var lykkedes ham at holde indgrebet hemmeligt, og dét var afgørende, for ellers ville de brodne kar være sluppet igennem nettet. Nu sad de tilbage med alle deres sorte penge, skjult i madrasser og hengemte kufferter. Og hvad kunne de bruges til...?

En dårlig dag på kontoret

Desværre havde hemmelighedskrammeriet også en bagside til medaljen. Bankerne, som i sagens natur udgør operationens yderste frontlinje, blev også taget på sengen. De fik onsdagen til at forberede sig, og modtage forsyninger af nye 500 og 2.000 rupee-sedler.

Da de slog dørene op torsdag morgen, blev de mødt af frådende hob. Kontantautomaterne blev tømt på rekordtid og står nu tomme hen. De nye sedler har andre mål end de gamle, og kan derfor ikke fyldes direkte på maskinerne (det tager et par uger, siger finansministeren), og der er ikke nok 100 rupee-sedler til at dække behovet.

Verdens største pengeombytning

Ifølge planen kan borgere veksle 4.000 rupees (400 kroner) om dagen de næste to uger og hæve op til 20.000 rupees om ugen. De kan indsætte så mange penge de vil på deres bankkonto frem til årets udgang, dog vil alle indbetalinger på over 250.000 rupees blive gransket af skattevæsenet. Spørgsmålet er så, om skattevæsenet har mandskab til det.

Der er tale om historiens største pengeombytning. Indien er verdens mest kontantbaserede økonomi: 90% af alle transaktioner betales kontant, og de to sløjfede sedler udgør 86% af den samlede kontantbeholdning. Dermed fjernede Modi med et trylleslag 11% af Indiens BNP fra det økonomiske kredsløb i tirsdags.

No change

Resultatet er noget nær paniske tilstande blandt borgerne, der hverken kan købe mad til bordet eller transport hjem fra arbejde. Hospitaler afviser akutte patienter, restauranter ligger øde hen og grønthandlere holder lukket.

I landområderne, hvor 60% af befolkningen bor, er forholdene endnu værre. De færreste har en bankkonto eller et hævekort, og 70% af alle landsbyer ligger mere end fem kilometer fra nærmeste filial. Af samme grund handler bønderne kontant, både når sælger deres afgrøder eller køber såsæd og kunstgødning. No problem... lige indtil i tirsdags.

Et nationalt problem

Modi har erkendt, at overgangsfasen bliver svær, men har opfordret til overbærenhed. Store problemer kræver store løsninger, og problemet med falske sedler og sorte penge er et nationalt problem. Ifølge den indiske efterretningstjeneste er Pakistan storproducent af falske indiske rupee-sedler, der undergraver økonomien og finansierer terrorgrupper i Indien.

Dertil kommer de sorte penge, der samlet set udgør 23% af den indiske økonomi, jf. Verdensbanken. Pengene stammer fra

korrupsion og skattesnyd. Kun 1% af befolkningen betaler indkomstskat. Modi håber, at den økonomiske lussing til skulkerne kan bringe flere over skattefolden.

Løser det problemet?

Men indgrebet har vakt kritik fra en bred front, og ikke kun fra de sædvanlige politiske modstandere, venstreorienterede indiske medier og professorer fra JNU (se indlæg [Heksejagt på de højere læreranstalter](#)).

Mange tvivler på, at indgrebet for alvor kommer de sorte penge til livs, for der er altid smuthuller, både for de store og små fisk. De rigtig store summer er allerede i sikker havn, de er slet ikke bundet i sammenrullede 1.000 rupee-sedler, men opbevares i guld, aktier og fremmedvaluta.

Derudover svirrer det med historier om entreprenante typer, der opkøber gamle 1.000 sedler til nedsat pris, og sælger dem videre til folk, der kan veksle. Og dyre togrejser, der bliver opkøbt med gamle kontanter og derefter aflyst mod et mindre gebyr og refunderet i nye kontanter. Og bygherrer, der aflønner deres daglejere i gamle 500-sedler. Enten får daglejerne flere måneders løn på forskud, eller også må flere mand deles om én seddel, så kan de selv bøvle med at få dem vekslet.

Og heri lyder den anden store kritik at indgrebet, nemlig at indgrebet først og fremmest rammer almindelige, hårdtarbejdende indere. Daglejere tvinges ud i lange køer og en masse besvær, og ingen dækker deres tabte indtægt. Og millioner af indiske husmødre, der i årevis har lagt penge til side i smug, tvinges nu til at røbe deres små kontantbeholdninger – ikke altid en fordel, hvis husbonden har laster.

Økonomiske efterdønninger

Endelig frygter mange, at indgrebet vil skære toppen af

vækstraterne. Indkøb af større luksusvarer er sat på standby og boligpriserne er faldende, da udbetalingen ofte sker i kontanter. På et dybere plan skaber indgrebet usikkerhed om pengenes troværdighed, hvilket kan styrke indernes i forvejen lidenskabelige forhold til guld.

Men store gulddepoter er skidt for økonomien, da det dræner det finansielle sektor for likvide midler – guld i skuffen kan ikke investeres. Tilhængerne indvender, at indgrebet netop vil føre til mere kapital, da hengemte penge nu tvinges ind på bankkonti.

En klassisk Modi

Pengeombytningen er et sympatisk og tiltrængt slag mod korrruptionen, der plager Indien, men det er også "en klassisk Modi": Et indgreb rettet mod Indiens helt store problemer, med en strategi alle kan forstå, der emmer af maskulin handlekraft, lanceres under stor fanfare og har måske/måske-ikke den tilsigtede effekt (se indlæg: [Take the Poo to the Loo & Statuen der ikke voksede ind i himlen](#)).

Timing er god, til næste år venter fem delstatsvalg, som gerne skal vindes. Til den tid har irritationen forhåbentlig lagt sig, og folket vil huske Modi som handlingens mand. Manden, der knuste korrruptionen med den store hammer.

16.11.2016: Radio 24syv [Millionærklubben](#) (30 min. inde i indslag)

10.11.2016: [The Economist – Taking notes](#)

14.11.2016: [Firstpost – Demonetisation...](#)

12.11.2016: [EPW – Theatrics on Black Money](#)

Photo credits: Shutterstock

Omsen & Momsen

Statsminister Modi er presset. Trods et stærk politisk mandat, har han svært ved at gennemføre vigtige reformer, der kan sikre landets fremtidige vækst. Nu står slaget om den største reform af alle, indførelse af en fælles moms for hele Indien, den såkaldte GST (Goods and Services Tax). Der er meget på spil, både for indisk økonomi og Modis prestige.

Det er ikke nemt at være indisk lastbilchauffør. Den ene halvdel af tiden risikerer de liv og lemmer på overfyldte veje med vanvittig trafik. Den anden halvdel af tiden bruger de på endeløs venten ved kontrolposter, hvor de plages af politi og skrankepaver og læses for bestikkelse. Det anslås, at en fragtmand bruger 32 timer på nyttesløs venten, hver gang han kører de 2.000 km. fra Kolkata (aka Calcutta) til Mumbai.

Værst står det til ved delstatsgrænserne, hvor tolderne står klar med formularer og gummistempler, og køen af lastbiler strækker sig så langt øjet rækker. For set med merkantile øjne er Indien ikke en samlet nation, men en fragmenteret størrelse bestående af 29 delstater og syv territorier, med grænser, toldmure og egne momsrate.

Blanketter og bureaukrati

Dertil kommer en stribe afgifter, hvis indtægter fordeles mellem centralregeringen og de enkelte delstatsregeringer efter komplicerede algoritmer, som får det til at risle koldt ned ad ryggen på enhver, der har set indersiden af et offentligt kontor i Indien. Mængden af bureaukrati og flerfarvede blanketter, som vokser ud af denne konstruktion, kan ikke undervurderes. Ej heller den dræbende effekt det har på indisk virkelyst.

Mange virksomheder har lagerhuse i hver delstat for at undgå skatter og transport, og mange udenlandske virksomheder holder sig helt væk fra det indiske marked. Det er simpelthen for kompliceret, og desuden falmer magien ved den indiske middelklasse og deres berygtede købekraft, når de alligevel ikke kan tilgås som et samlet hele. Mange synes ikke, at det er umagen værd.

Endelig er der en makroøkonomisk skyggeside: En del af afgifterne minder om den gamle danske "omsætningskat", hvor varen beskattes i hvert led, uden tilbageførsel af udgående moms. Det øger inflationen, da priserne stiger med en ny runde skat hver gang varen videresælges. Alle er enige om, at det nuværende skattesystem er et møllehjul om indisk vækst, og at den såkaldte Goods and Services Tax (GST) vil løsne de snagende bånd.

Lykken ved en fælles moms

Idéen med GST er såre enkel. Den eksisterende urskov af forbrugsskatter og interne toldafgifter erstattes med en enkelt landsdækkende moms, hvis indtægter fordeles mellem stat og delstat. Fordelene er oplagte: Priserne vil falde, da GST reducerer afgifterne fra nuværende ca. 30% til 18% i fremtiden, og i øvrigt kortsletter førnævnte skatteakkumulering.

Lavere priser vil skabe øget forbrug og velstand. Samtidig vil skatteindtægterne stige, da et enklere system vil bibringe større gennemsigtighed og mindre snyd. GST vil reducere korrupsion og bureaukrati, til glæde for de hårdt prøvede lastbilchauffører, og forbedre erhvervslivet konkurrenceevne både i og uden for landets grænser.

GST er dermed en vindervind for alle parter: Stat og delstat, erhvervsleder og fragtmand, den enkelte forbruger og økonomien generelt. Beregninger viser, at GST vil øge væksten med 0.9 til 1.7 procentpoint per år. Mange ser derfor GST som den

største og vigtigste skattereform i Indiens historie.

Øverst på ønsesedlen

Og derfor står vedtagelsen af GST øverst på Modis ønseseddel, når Indiens overhus Rajya Sabha åbner i dag. For nok er økonomien i bedring, med vækstrater, der overgår Kinas, og en inflation, der er faldet til under det halve siden maj 2014, da Modi kom til magten. Men udviklingen er i høj grad drevet af de faldende oliepriser, og værst af alt stiger beskæftigelsen alt for langsomt i industrien.

Og det er et problem, for Indiens arbejdsmarked vokser med en million mennesker om måneden (se [Træk et nummer](#)), og Modi får svært ved genvalg, hvis ikke han kan skabe resultater hér. Derfor har han lanceret en række ambitiøse projekter, der netop sigter mod at øge beskæftigelsen, først og fremmest *Make in India*, der skal omdanne Indien til et nyt Kina, med vareproduktion til det globale marked.

Men tiderne har ændret sig siden de glade 90'ere, da Kina tog fart. Den globale afmatning har lagt en dæmper på forbruget i Vesten, og samtidig har robotteknologien reduceret behovet for ufaglært arbejdskraft i fabrikshallerne, også i Østen. Mange mener derfor, at Indien bør satse på hjemmemarkedet. Og derfor er GST og et indisk fællesmarked mere relevant end nogensinde.

Den lange vej

Det forunderlige er, at GST har været diskuteret i 15 år og nyder tilslutning fra de fleste partier, uden at det er blevet vedtaget. Dels er der tale om en forfatningsændring – altid en vanskelig affære. Dels har lovforslaget været offer for kynisk magtspil.

Både Kongrespartiet og Modis parti BJP har melet deres egen kage. GST blev oprindeligt lanceret af Kongrespartiet, og stemt ned af BJP. I dag er rollerne byttet om. Kongrespartiet ønsker hævn og politiske indrømmelser, og så skader det aldrig at se

Modi magtesløs.

Samtidig har Modi ikke evnet at stryge oppositionen med hårene (aldrig hans stærke side). Iagttagere påpeger, at han afviste enhver dialog og kompromis, da han sidste år prøvede at tvinge GST gennem parlamentet.

En mere ydmyg Modi?

Siden da har han lidt en stribe valgnederlag på delstatsniveau, og nu har piben fået en anden lyd. For nylig rakte statsministeren armene ud mod Kongrespartiet. Han inviterede partiets leder Sonia Gandhi, og den tidligere statsminister Manmohan Singh til te. Glemte var hans gamle hånligheder om den "italienske tæve", som Modi i sin tid kaldte Sonia Gandhi (hun er født i Italien).

Nu handlede det om GST og Indiens fremtid. Også Modis finansminister har udvist nye venlige takter, og Kongrespartiet kvitterede for et par dage siden med vage løfter om tilsagn, når parlamentet åbner.

Om det så munder ud i en vedtagelse af GST, må tiden vise. Det eneste sikre er, at den endeløse venten ved indiske delstatsgrænser næppe forsvinder med det samme.

Photo Credit: Shutterstock/[Rudra Narayan Mitra](#)

Indslag på [Radio 24syv](#) den 5. august 2016

Træk et nummer

I sidste uge trak Indien overskrifter, med en historie om 368 jobs, der fik 2.3 mio. ansøgere. Historien siger en del om det indiske arbejdsmarked, og en masse om hvorfor Modi har travlt.

Ingen havde forestillet sig så mange ansøgere til 368 jobs på nederste niveau i den offentlige sektor. Medarbejderne skulle lave te, flytte rundt på sagsmapper og løbe ærinder for funktionærerne. De formelle krav begrænsede sig til fem års skolegang og evnen til at cykle. Alligevel fik HR-afdelingen 2.3 mio. ansøgere, 16 gange flere end sidste gang delstaten Uttar Pradesh slog lignende stillinger op i 2006. 150.000 af ansøgerne havde videregående uddannelser, 155 doktorgrader. Hvad sker der i Indien?

Jobs i den offentlige sektor er i høj kurs. De er vellønnede, i dette tilfælde 1.500 kr. om måneden, væsentlig bedre end det nærmeste daglejerjob. Og frem for alt er det et job for livet. Det er næsten umuligt at afskedige en offentlig ansat. Tidligere i år blev en medarbejder fyret for at have pjækket i 24 år, men ellers sker det sjældent. Offentlige stillinger er blandt de få i Indien, hvor man har en fast og sikker hyre, betaler skat, har krav på fridage og løn under sygdom, og altså ikke kan fyres uden tungtvejende grunde.

Daglejere og diamantslibere

Langt hovedparten af alle jobs i Indien, over 90%, befinder sig i den uformelle sektor uden nogen af disse rettigheder. Det drejer sig om bønder og daglejere, grønthandlere og gadesælgere, tjenere og taxachauffører og de millioner af små virksomheder, der udgør grundstammen af indisk erhvervsliv; fra skræddere til diamantslibere.

Men derudover handler kampen om de 368 stillinger først og fremmest om akut jobmangel, især i de store nordindiske delstater. Uttar Pradesh er Indiens folkerigeste delstat med 200 mio. indbyggere, og en af de fattigste. Arbejdsløsheden er stigende, især blandt de unge. Indiens økonomiske boom de sidste 20 år er især kommet Sydindien til gode.

Endelig har Indiens udviklet sig ud af en anden tangent end resten af verden. Da Indien liberaliserede sin økonomi i 1991,

blev Bangalore det globale brand for indisk IT. Men IT-revolutionen var ikke kun symbolet på det ny Indien. Det var også symptomatisk for landets udvikling, for hvor de fleste lande bevæger sig langsomt men sikkert fra landbrug til industri, tekstil til teknologi, kopivarer til innovation, hoppede Indien på det nærmeste industrifasen over, og blev storleverandør af højteknologiske serviceydelser.

En skizofren økonomi

Resultatet blev en underlig skizofren økonomi, med et primitivt landbrug og en avanceret IT-industri, men uden den store industrielle base, til at absorbere de mange nytilkomne på arbejdsmarkedet. Industriproduktionen i Indien udgør blot 16% af BNP og beskæftiger 60 mio. mennesker. Til sammenligning har Kina skabt flere hundrede millioner arbejdspladser i industrien siden 1990.

Årsagen til den atypiske udvikling går tilbage til revolutionen i 1991, hvor toldmure og bureaukratiske benspænd blev fjernet, mens de svære strukturelle reformer blev fortrængt i en sky af høje vækstrater. Det blev ikke nemmere at skaffe kapital og jord til nye fabrikker, eller fyre medarbejdere, hvis det var nødvendig. Infrastrukturen blev ikke bedre, statsmagten var stadig lige korrump og domstolene dræbende langsomme i deres sagsbehandling. Erhvervsklimaet for industrivirksomhederne ændrede sig ikke synderligt.

Godt men lidt

Til gengæld åbnede sig en fagre ny verden for de små letbenede IT-virksomheder, der ikke krævede de samme godkendelser og anlægsomkostninger. Ifølge brancheorganisationen NASSCOM bidrager IT-industrien i dag med 10% af Indiens BNP, men har kun skabt 3½ mio. arbejdspladser. Deres indtjening stor, men samlet set er de kun en dråbe i havet af de 10 mio. mennesker, som træder ud på arbejdsmarkedet hvert år.

Og netop derfor har statsminister Modi travlt. Over halvdelen

af Indiens befolkning er under 25 år, og frem til 2040 vil arbejdsmarkedet vokse med 300 mio. mennesker. Kun en voldsom vækst i antallet af industrijobs kan absorbere de mange jobsøgende. Desværre har Indien kun formået at skabe 1.4 mio. nye arbejdspladser i industrien om året siden år 2000.

Make in India

Siden sin tiltrædelse har Modi derfor kæmpet på to fronter. Han har taget favntag med de trøge og sammenfilterede arbejdsmarkedslove, jordlove og skattelove, men stadig uden held. Og han har lanceret en række store, ambitiøse programmer, der skal bane vej for en industriel revolution, især Make in India, der skal forbedre Indiens skrantende infrastruktur med nye veje, jernbaner, havneanlæg, kraftværker og særlige industrizoner.

Man må håbe det lykkes, for Indien står overfor en historisk chance, der har en klar udløbsdato. Der er masser af virkelyst og potentiale blandt de unge, men der er grænser for hvor længe de gider stå i kø for et job som piccolo i det offentlige.

Relevante artikler og baggrund:

[IndiaSpend.com # 1](#)

[IndiaSpend.com # 2](#)

[The Economist](#)

[P1 Morgen](#) den 21.09.2015, om end med lidt anden vinkel

De brændende miner i Jharia

I sidste uge inddrog den indiske regering Greenpeace Indias ret til at modtage penge fra udlandet. Det var endnu et slag mod landets NGO'er, som har været under pres lige siden Narendra Modi kom til magten sidste år. For Modis succes står og falder med hans evne til at skabe vækst. Og det kræver energi. Og kul. Her er Greenpeace en klods om benet.

Shakili Dev er 60 år gammel, og kan snart ikke huske hvor mange gange hendes hus er gået op i flammer. For hun bor i Jharia, hvor Indiens største og ældste kulminebrand har raset siden 1916. Ilden brænder dybt nede i jorden og sender giftige gasser op gennem glødende sprækker. Det er et økologisk mareridt og en økonomisk katastrofe, og et godt sted at starte, hvis vi skal forstå den indiske regerings kamp mod Greenpeace.

Jharia ligner en scene fra helvedet med rygende jord og mørke kulslugger. Alt er gråt og sort, undtagen om natten, hvor sprækkerne i jorden lyser gyldent og rødt. De lokale hoster og hiver efter vejret, deres øjne er røde fra kulstøv, deres hud plaget af udslæt. De dør en tidlig død med kviksølv i blodet. Kulminebrande er vanskelige at slukke, for de er svært tilgængelige og dækker ofte et stort område – i 2010 dækkede branden i Jharia 150 km², svarende til halvanden gang Amager. Over 40 mio. tons kul er allerede gået op i røg, men der ligger yderligere 2 milliarder tons kul dernede, og branden kan fortsætte i 3.800 år, hvis ikke den bliver slukket.

Ingen trang til økologi

For et par måneder siden meddelte statsminister Narendra Modi, at områdets 100.000 indbyggere skulle genhuses, så minerne kunne graves fri og ilden slukkes med sand og vand. Men Modis drivkraft var nok en anden, end Greenpeace havde håbet, for beslutningen voksede ikke ud af en trang til økologisk

bæredygtighed, men et ønske om mere minedrift.

Modi blev valgt på et folkeligt mandat om økonomisk udvikling, og det kræver energi, og dermed kul, som er Indiens eneste store energikilde. Modi lovede, at han ville fordoble kulproduktionen til en milliard tons om året inden 2020, uagtet at Indien ifølge WHO har 13 af verdens 20 mest luftforurenede byer, og allerede nu er verdens 3. største udleder af CO₂. Minebrandene i Jharia skal slukkes, for de spærrer for adgang til landets største forekomster af koks. Og koks er den eneste slags kul, som kan bruges af stålindustrien.

Desværre for Modi er vejen til mere kul belagt med forhindringer, som stikker dybere end flammerne i Jharia. For det første ligger de bedste kulforekomster dybt begravet under skovene i delstaten Jharkand i det centrale Indien (hvor også Jharia ligger). Områderne er uvejsomme og plaget af maoistiske grupper, der fører en væbnet kamp mod statsmagten.

Med kulbunker så store som rundetårn

Næste problem er kulmafiaen, som stjæler 10-15% af al det opgravede kul, cirka 50 mio. kubikmeter om året, svarende til 7.500 styk rundetårne. Kullet bliver typisk stjålet fra godsvognene, mens de holder stille på øde strækninger. Hver time, døgnet rundt, hældes kul svarende til syv styk rundetårn over på lastbiler, hvorefter det sælges på det sorte (!) marked. Den forventede indtægt på 7 milliarder kroner om året beriger både de kriminelle bagmænd og medsammensvorne i systemet; fra lokofører og togpersonale til politi og embedsmænd, til højtstående politikere og medlemmer af delstatsregeringen.

Endelige er der NGO'erne, f.eks. Greenpeace, som bekæmper kulminedriften med protester, meningsdannelse og retssager. De kæmper for et bæredygtigt miljø, og de kæmper for stammefolkets rettigheder i Jharkand, som de mener ofres på et

alter af vækst og udvikling. Og når det ikke er kulminerne, de kæmper mod, er det atomkraftværker, olieboringer, skovrydninger, dæmninger og GMO-afgrøder. NGO'erne bliver stadig bedre til at mobilisere den indiske middelklasse, og er et horn i siden på de tunge drenge i indisk erhvervsliv. Og Modis regering.

Vestens klakører

Kampen mod NGO'erne startede få uger efter Modis tiltrædelse sidste år, da en rapport blev lækket fra den indiske efterretningstjeneste IB (Intelligence Bureau), som beskyldte indiske og internationale NGO'er for at være vestlige agenter, der bekæmpede Indiens vækst og kommende storhed. USA og Skandinavien blev fremhævet som primære aktører, herunder Greenpeace, Amnesty International og Folkekirkenes Nødhjælp. NGO'ernes undergravende arbejde, sagde rapporten, kostede Indien 2-3% af landets BNP, ca. 350 milliarder kroner om året – et tal, som kritikere mener er grebet ud af luften.

Efterretningstjenesten anbefalede øget kontrol med NGO'erne, og siden har over 13.000 NGO'er fået inddraget deres tilladelse med henvisning til manglende skatteindberetning. I et land med 200.000 NGO'er er det ikke utænkeligt, at der har været behov for en sanering, men de fleste iagttagere mener, at hensynet til industriel udvikling er den drivende faktor. Udenlandske aktivister er blevet nægtet visum og indiske aktivister har fået udrejseforbud, et forbud som efterfølgende er blevet underkendt ved domstolene. I april fik Greenpeace indefrosset alle sine konti, og nu må de ikke længere modtage støtte fra udlandet, herunder fra deres eget moderselskab.

Konspirationer

Den indiske højrefløj har længe været skeptisk overfor NGO'erne, som de mener fungerer som Vestens nyttige idioter. De mener, at udenlandske mineselskaber finansierer NGO'ernes kamp mod minedrift, for derved at stække deres indiske

konkurrenter, så de ikke oversvømmer verdensmarkedet med billige råvarer, der vil skade deres egen indtjening. Konspirationsteorierne bygger på indicier, og trækker næring fra en historisk mistro til vestlige selskaber, der går flere hundrede år tilbage. Den drivende kraft bag den britiske kolonialisering af Indien var et aktieselskab, The East India Company.

Andre mener, at NGO'erne er sponsoreret af kirkelige organisationer fra Vesten, der ønsker at omvende stammefolket – de såkaldte Adivasis – til kristendom. Netop i Jharkand, hvor flertallet af befolkningen er stammefolk, er kristne missionærer særligt aktive, men det kan også skyldes, at stammefolket befinder sig på bunden af kastesystemet, og dermed er mere modtagelige overfor andre budskaber end hinduismen.

Mindre bæredygtig

NGO'ere fastholder, at regeringen er ved at underminere landets bæredygtighed, både i forhold til miljø og demokrati. De påpeger lettere ironisk, at den ildhu, som regeringen udviser i sin hetz af NGO'er kun overgås af den ildhu hvorved de udsteder nye minetilladelser. I skrivende stund overvejer regeringen at tillade minedrift i 90% af Indiens tilbageværende skove, og har samtidig kastet et kritisk blik på de love, som giver borgere mulighed for at gøre indsigelse.

Siden Modi vendte blikket mod Jharia, er minebranden skrumpet ind til nogle få kvadratkilometer, til stor glæde for den indiske stålindustri. Om det så også glæder alle dem, hvis hus er brændt ned, er en anden sag. Man kan håbe, at de bliver genhuset et sted, hvor jorden er mindre varm.

Se [dokumentar](#) om Jharia The Wire

Da Modi-bølgen ebbede ud

For et år siden vandt Narendra Modi en massiv sejr ved det indiske parlamentsvalg. Han blev hyldet af bønder og byboere, erhvervsfolk og hindunationalister. Modi var manden, der kunne løfte Indien ud af sit morads. I dag er økonomien i klar bedring. Alligevel breder skuffelsen sig.

"Det syder fra stegepanden, men hvor er bøffen?" lød det fornylig fra en af Indiens liberale analytikere, Swaminathan Aiyar, da han gjorde status over Narendra Modis første år som statsminister. En anden af højrefløjens gamle krigere, Arun Shourie, bemærkede at "vi hører en masse klirren af tallerkener, men der er stadig ingen mad".

Det mærkelige er, at bordet er dækket med de fineste retter. Siden Modi kom til magten, har økonomien været i bedring. Aktierne et steget, rupien er styrket, underskuddet på handelsbalancen og statsfinanserne er reduceret og inflationen er halveret. Hvorfor disse nedladende køkken-metaforer, når alt er godt? Og når kokken tilmed kommer fra den hindunationale højrefløj og er kendt som erhvervslivets darling?

Den store nedtur

Modi overtog en nation, der var kørt fast i korrupsion og politisk lammelse. Alene i årene 2010-12 mistede den indiske stat op mod 700 milliarder kroner, da en mørk nexus af ministre og embedsmænd solgte ud af statsejede mobilnet og minerettigheder til langt under markedsprisen. Da Indien blev ramt af verdenshistoriens største strømsvigt den 31. juli 2012, virkede det næsten som en guddommelig straf. I et døgn stod halvdelen af nationens befolkning uden strøm, 620 mio.

mennesker (selvom en tredjedel af dem næppe havde strøm i forvejen).

Men hændelsen var blot et symptom på et større problem. Indiens infrastruktur halter på alle punkter efter de asiatiske tigerøkonomier: Veje og vandforsyning, jernbaner og havneanlæg, skoler og hospitaler. Dertil kommer indernes generelt dårlige uddannelsesniveau, korrupte domstole og byzantinske paragraffer og en arbejdsmarkedslov, som regulerer alt ned til mindste detalje, f.eks. antallet af spytbakker, der kræves på en fabrik.

Resultatet er, at Indien befinder sig på en 142. plads ud af 189 på Verdensbankens liste over nationers erhvervsvenlighed – flankeret af Gaza-striben og Sierra Leone. Fremmede investeringer søger mod grønnere enge.

Velkommen til Gujarat

Narendra Modi solgte sig selv på drømmen om et bedre Indien. I 13 år havde han været delstatsleder af Gujarat, og hér var der strøm døgnet rundt, vand i hanerne og masser af jobs. Han var den stærke og pragmatiske leder, der skar igennem bureaukratisk fnidder og gjorde plads til erhvervslivet.

Alle kendte historien om Modis sms-besked til Ratan Tata, lederen af den store Tata-koncern, der i årevis havde kæmpet en kamp mod jordejere og embedsmænd i Vestbengalen for at etablere en bilfabrik. I den mørkeste stund sendte Modi ham en hilsen med ordene "Velkommen til Gujarat". Ti dage senere var alle formalia på plads og Tata fik sin fabrik i Gujarat. Det var dén ånd inderne ønskede udbredt til resten af Indien.

Vælgerne gav Modi det stærkest tænkelige mandat. Hindunationalisterne fik et rent flertal i parlamentet, for første gang nogensinde. Både liberalister og hinduekstremister vejrede morgenluft. Modi vendte sig mod Indiens måske største dæmon, den korrupte og ineffektive offentlige sektor, og snart cirkulerede historier om frygt og bæven i statsforvaltningen.

Om embedsmænd, der brændte lys om natten og stod skoleret for statsministeren, hvis ikke de leverede varen. Og ministre, som måtte afstå fra champagne og kaviar, når de rejste rundt i landet. Folket jublede og i løbet af sommeren fortsatte Modi sin sejrsgang gennem Indien, og tog det ene delstatsvalg efter det andet. Modi-bølgen virkede ustoppelig. Men så kom vinteren og vendepunktet.

Det var hans venner i den liberale lejr, der først lod sig skuffe. I løbet af efteråret afsporede Modi en frihandelsaftale med WTO og lagde låg på udenlandske investeringer i detailsektoren (læs; supermarkeder fra Walmart og Carrefour). Samtidig krøb han uden om de svære reformer, først og fremmest en reform af arbejdsmarkedsretten, der kunne gøre det nemmere at afskedige medarbejdere.

En lunken finanslov

Den 28. februar fremlagde Modi-regeringen sin første samlede finanslov og bekræftede de bange liberale anelser; ingen privatisering af store offentlige selskaber, ingen opgør med kostbare fødevare- og brændstofs subsidier, ingen store reformer, der kunne føre til varige og grundlæggende ændringer af Indien. Blot en masse lappeløsninger selvom timingen var perfekt for svære beslutninger; der var langt til næste valg og de lave energipriser gav regeringen uventet økonomisk rygvind. Modi var alligevel ikke Indiens svar på Thatcher og Reagan. Aktieindekset faldet med 10% over de næste par måneder. Til gengæld var der ro i den antiliberala lejr, blandt småbønder, hindunationalister og de stærke fagforeninger.

I mellemtiden var der noget i gære i hovedstaden Delhi. Den 10. februar vandt det lille græsrodsagtige anti-korruptionsparti AAP (kaldet "Den jævne mands parti") delstatsvalget i Delhi med chokerende 67 mandater ud af 70, en uhørt stor sejr. Det var Modis første valgnederlag, og blev generelt opfattet som et mistillidsvotum mod ham personligt.

Hans stadig mere tyranniske og enerådige adfærd i regeringen og hetz af NGO'er vakte bekymring. Inderne værdsætter deres demokrati og civilsamfund.

Bedre blev det ikke, da Modi i slutningen af januar mødtes med præsident Obama iført et jakkesæt med hans navn "Narendra Damodardas Modi" indgraveret med gylden skrift i nålestriberne. Jakkesættet blev en stående joke nede i basaren, men samtidig bredte sig en følelse af, at magten nu var steget ham helt til hovedet. Efterfølgende forsøgte Modi at begrænse skaden ved at sætte jakkesættet på auktion og donere pengene til oprensning af den hellige flod Ganges. Sættet gik for kr. 4½ mio., men den dårlige smag hænger ved.

Men størst var måske bekymringen for Modis hindunationale skyggeside. Man huskede stadig Gujarat massakren i 2002, hvor 2000 muslimer blev dræbt på hans vagt, og fandt det bekymrende, at han ikke satte hårdere ind mod de stadig mere hyppige kirkeafbrændinger i Delhi og de hadske udfald mod muslimer fra hans kolleger i regeringen. Hans hindunationale bagland er måske de eneste, han konsekvent har undgået at lægge sig ud med.

Comeback?

I mellemtiden har Modi kastet sig ud i en ny reformiver. I midten af marts vedtog underhuset – hvor Modi har flertal – en reform af ejendomsretten, der gør det nemmere at inddrage jord fra bønderne i en højere sags tjeneste (læs; storindustrien). Erhvervslivet glæder sig. De mener, at den nye lov er en tiltrængt forudsætning for flere investeringer og storstilede byggeprojekter. Men småbønderne raser, og oppositionen har endelig fundet en sag, som kan forene dem i kampen mod Modi. Loven mangler stadig at blive vedtaget i overhuset, hvor regeringen er i mindretal.

Måske er Modi på vej mod sit første store politiske nederlag. Historien om Modi-bølgens ebbe og flod er en klassisk

fortælling om demokratiets luner. For nok blev Modi hyldet som en frelser for ét år siden, men også i Indien har vælgerne korte hukommelser. Også hér er de utålmodige og ønsker hurtige løsninger på svære problemer. Og også hér er det umuligt at stille alle tilfredse. I den forstand minder Indien om alle andre store demokratier.

Da Modi-bølgen skyllede ind over Indien sidste år, frygtede mange, at Modi ville ende som en folkevalgt diktator, en hindunational udgave af Putin og Erdogan. Det synes ikke at blive tilfældet. I modsætning til Rusland og Tyrkiet, har Indien et stabilt demokrati, og her gælder de samme regler for Modi som for alle andre politikere: Han hersker på folkets nåde. Og de kræver mad på bordet.

Velkommen

Det står påfaldende lidt om Indien i de danske medier, og når det endelig sker, handler det mest om overgreb på kvinder & kasteløse, eller skønheden ved yoga & meditation. Det er – for at være en smule akademisk – en gammel fortælling, der gentager sig; Indien er enten frastødende eller guddommelig.

Bloggen her er et opgør med denne sort/hvide fortælling. Jeg ønsker at bringe Indien længere frem på den danske nethinde, og berette om de skelsættende forandringer, der sker i landet lige nu.

For der er al mulig grund til at interessere sig for Indien; landet favner verdens største demokrati, den næststørste befolkning og tredjestørste økonomi, målt på købekraft. Ifølge den indiske regering, overgår landets vækst nu Kinas, selvom onde tunger vil vide, at tallene er manipulerede.

Uanset hvad, så rummer det indiske marked stort potentiale, som de fleste vestlige lande flokkes om. Bare ikke Danmark. I dag kunne [Jyllands-Posten](#) berette, at "et storstilet dansk eksportfremstød i Indien" netop er blevet aflyst. Det var ellers meningen, at en dansk delegation skulle have besøgt Indien i slutningen af november, med udviklingsminister Jan Trøjborg i spidsen. Men interessen var for ringe. Der var kun 12-15 tilmeldinger og minimumskravet lød på 25. Artiklen rundede af med denne triste svada:

"Dansk Industri vurderer, at den danske eksport til Indien i dag er alt for lav i forhold til det store marked og de store muligheder, der er i et land med en befolkning, der for nylig har rundet en milliard mennesker. Den danske eksport til Indien er siden 1995 faldet kraftigt og udgjorde sidste år kun 996 mio. kr."

Helt så grelt er det ikke. Ifølge [Dansk Industri](#) har eksporten til Indien været støt stigende siden 2000, og lå i 2014 på 2.1 mia. kroner. Men den grundlæggende konklusion er korrekt; dansk eksport er "alt for lav i forhold til det store marked".

Ifølge Indiens-blogger på Berlingske Business, [Jacob Risgaard Knudsen](#), skyldes det, at "Indien slet ikke er på radaren blandt danske virksomheder", og at dem, der forsøger "tit angriber markedet forkert". Vi fejler som følge af manglende interesse og viden.

Dette er ikke en erhvervsblog, selvom man ellers skulle tro det modsatte med al den snak om eksport. Jeg har et bredere sigte, og skriver om de politiske, økonomiske og sociale forandringer, der sker i Indien lige nu, både de store tendenser og de små pudsige historier.

Jeg håber I kan lokkes med på rejsen. Det er en spændende historie, til tider forstemmede, ofte opløftende og altid overraskende. Og den er kun lige begyndt. Vær hilset.